

"YASHIL IQTISODIYOT
VA TARAQQIYOT"

IV GLOBAL VA MILLIY IQTISODIYOT TRENDLARI:
"O'ZBEKISTON – 2030" STRATEGIYASI

23-24
OKTYABR

23-24
OCTOBER
2025

2030
UZBEKISTAN
STRATEGY

CONFERENCE "GLOBAL
AND NATIONAL ECONOMIC
TRENDS"

TOSHKENT DAVLAT
IQTISODIYOT UNIVERSITETI

IV GLOBAL VA
UZBEKISTON –
2030 STRATEGIYASI
DUNYO
IQTISODIYOT
TRENDLARI
2025

FORUM

GLOBAL VA MILLIY IQTISODIYOT TRENDLARI:
"O'ZBEKISTON – 2030" STRATEGIYASI

GLOBAL AND NATIONAL ECONOMIC
TRENDS: "UZBEKISTAN-2030" STRATEGY

ГЛОБАЛЬНЫЕ И НАЦИОНАЛЬНЫЕ
ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ТЕНДЕНЦИИ:
СТРАТЕГИЯ «УЗБЕКИСТАН –2030»

YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT

2025

ELEKTRON ILMIY JURNAL

MAXSUS SON

- MACROECONOMIC STABILITY
- LABOR MARKET IN THE GREEN ECONOMY
- GLOBAL ECONOMY AND INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS
- GREEN INVESTMENT AND FINANCING
- GREEN TECHNOLOGIES
- ECO-TOURISM
- GREEN INNOVATIONS

CONFERENCE "GLOBAL
AND NATIONAL ECONOMIC
TRENDS"

TASHKENT
STATE
UNIVERSITY OF
ECONOMICS

2nd CONFERENCE
BANKING /
FINANCIAL
DIRECTION
THE PRIVATE

BANK-MOLIYA TIZIMI
VA XUSUSIY SEKTORNI
RIVOJLANTIRISH
YO'NALISHLARI

2030

**TOSHKENT DAVLAT
IQTISODIYOT UNIVERSITETI**

IV GLOBAL VA MILLIY IQTISODIYOT TRENDLARI: “O‘ZBEKISTON – 2030” STRATEGIYASI FORUMI

(MAXSUS SON)

TOSHKENT–2025

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

ISBN: 978-9910-8110-8-1

UO'K: 004.89(575.1)(062)

KBK: 32.813(5O')ya1

T 97

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayeich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow))
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va
taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

INNOVATSION SIYOSATNI AMALGA OSHIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI – OLIY TA'LIM TRANSFORMATSIYASI, RAQAMLI MODERNIZATSIYA VA BARQAROR RIVOJLANISH OMILLARI.....	13
Sharipov Kongratbay Avezimbetovich	
O'ZBEKISTON YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHI: ZARURAT, MAQSADI VA AYRIM MUAMMOLARI, YECHIMLAR	16
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna	
FAN, TA'LIM VA ISHLAB CHIQARISHDAGI SO'NGGI TENDENSIYALAR VA INNOVATSIYALAR	25
To'ychiyev Olimjon Alijonovich	
QURILISH TASHKILOTLARIDA KREDITGA LAYOQATLILIKNI BAHOLASHNI RAQAMLASHTIRISH	30
Mavlanov Normo'min Normamatovich	
BUDJET TASHKILOTLARIDA DAVLAT XARIDLARINI SAMARALI TASHKIL ETISHDA ELEKTRON SAVDOLARNING AHAMIYATI.....	37
Turabov Sarvar Abdulmalikovich	
O'ZBEKISTONNI MINTAQAVIY TA'LIM VA ILM-FAN HABIGA AYLANTIRISHNING ISTIQBOLLI YO'NALISHLARI	41
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li	
HUDUDIY RIVOJLANISH STRATEGIYALARIGA INNOVATSION KOMPONENTLARNI INTEGRATSIYA QILISH USULLARI	46
Muminov Fazliddin Xusniddin o'g'li	
OROL DENGIZI MEROSI: EKOLOGIK FOJIANI BARQAROR EKOTURIZM IMKONIYATLARIGA AYLANTIRISH	52
Zufarova Nozima	
KORXONALARNING YASHIL MARKETING STRATEGIYASINI ISHLAB CHIQISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH.....	60
Ergashxodjayeva Shaxnoza Djasurovna	
O'ZBEKISTONDA ISHCHI KUCHI BOZORINING TAKRORIY AMAL QILISHINING NAZARIY JIHATLARI	66
Mamaraximov B.E.	
BANK-MOLIYA TIZIMIDA QIMMATLI QOG'OZLAR VA MOLIYAVIY INSTRUMENTLARDAN FOYDALANISH ORQALI GAROV DIVERSIFIKATSIYASINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	70
Xolbozorov Husniddin Norbek o'g'li	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA TO'QIMACHILIK SANOATIDA MARKETINGNING INNOVATSION KONSEPSIYALARI.....	76
Jumayev Olimjon Sadulloyevich, Axmedova Shoxsanam Sindbod qizi	
SAVDO KORXONALARIDA EKOLOGIK MAHSULOTLARNI TARG'IB QILISH VA SOTISHNI RAG'BATLANTIRISH USULLARI	84
Jalalova Dildora Jamolovna	
DIRECTIONS OF FORMING AND PROVIDING A COMPETITIVE EXPORT-ORIENTED ECONOMY IN UZBEKISTAN	87
Asatullaev Khurshid Sunatullaevich, Nasirkhodjaeva Dilafruz Sabitkhanovna, Abdullayeva Madina Kamilovna	
FROM SCIENCE TO BUSINESS: HOW UNIVERSITIES STIMULATE INNOVATION	94
Prof. A. Bobozhonov, Prof. A.M. Shatre, Assoc. Prof. V. Kirilova Vladimirova, prof. R.Kh. Karlibaeva	
PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF GREEN TECHNOLOGIES IN UZBEKISTAN BASED ON ADVANCED INTERNATIONAL EXPERIENCE	100
Otamuratov Sarvar	
SPECIFIC FEATURES OF MIGRATION FROM UZBEKISTAN AND PROSPECTS FOR ORGANIZATIONAL IMPROVEMENT	105
Sabirova Lola Shavkatovna, Shaislamova Nargiza Kabilovna	

KORXONA BARQAROR AXBOROT TIZIMINI YARATISH QIYINCHILIKLARI.....	112
Abidov Abdujabbar Abduxamidovich	
TIJORAT BANKLARI FAOLIYATIGA FOIZ RISKINING TA'SIRI VA ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	119
Isakov.J.Ya	
CREATION OF A MECHANISM FOR THE DEVELOPMENT AND INTRODUCTION OF A MODEL OF COMPLETE TRANSITION TO THE NETZERO ENERGY SYSTEM IN UZBEKISTAN	127
Makhmudova Guljakhon N., Gulomova Nigora Farxadovna	
УСИЛЕНИЕ ВОЗДЕЙСТВИЯ ХОЗЯЙСТВЕННОГО МЕХАНИЗМА НА СТОИМОСТНУЮ ОЦЕНКУ ОСНОВНЫХ ФАКТОРОВ ПРОИЗВОДСТВА.....	133
Алишер Расулев, Сергей Воронин	
РОЛЬ ФИНАНСОВОЙ ГЛОБАЛИЗАЦИИ В РАЗВИТИИ МАЛОГО И СРЕДНЕГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА: ПЕРСПЕКТИВА И ПРИКЛАДНЫЕ РЕШЕНИЯ ДЛЯ ИХ ПЕРЕХОДА К МСФО.....	143
Эргашева Шахло Тургуновна	
DEVELOPMENT PROSPECTS OF AGRICULTURAL ECONOMIC ACTIVITY UNDER DIGITAL TRANSFORMATION	151
Boburjon Vafoev	
ENERGETIKA TIZIMIDAGI KORXONALAR MOLIYAVIY HOLATINING TAHLILI.....	157
Matnazar Yusupovich Raximov	
АСПЕКТЫ УПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЕМ ЭКОЛОГИЧЕСКОГО ТУРИЗМА В РЕСПУБЛИКЕ	162
Очилова Хилола Фармоновна	
TA'LIM XIZMATLARI BOZORINI TAKOMILLASHTIRISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLAR	167
Abdullayev Suyun Artikovich	
THE INTERCONNECTION BETWEEN DIGITAL LEARNING PLATFORMS AND THE DIGITAL ECONOMY.....	171
Kuchkarov Takhir Safarovich, Kholmonov Shodiyor Karshiboyevich	
BANK-MOLIYA TIZIMI VA XUSUSIY SEKTORNI RIVOJLANTIRISHDA YANGI TEXNOLOGIYALAR YORDAMIDA BANK FAOLIYATINI RAQAMLASHTIRISH IMKONIYATLARI	174
Norov Akmal Ruzimamatovich	
РАЗВИТИЕ БАНКОВСКО-ФИНАНСОВОЙ СИСТЕМЫ И ЧАСТНОГО СЕКТОРА В РАМКАХ ПЕРСПЕКТИВ ВСТУПЛЕНИЯ ВО ВСЕМИРНУЮ ТОРГОВУЮ ОРГАНИЗАЦИЮ	180
У.А.Юлдашева	
ЗЕЛЕННЫЕ ПОТРЕБИТЕЛИ - ПУТИ РАЗВИТИЯ ЗЕЛЕННОГО РОСТА В РАМКАХ УСТОЙЧИВОЙ ЭКОНОМИКИ	185
Дехканова Наргиза Шарифовна	
ЭКОЛОГИЧЕСКИЙ АУДИТ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	192
Ходжаева М.Х.	
TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA AHOLINING MOLIYAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	199
Akbarova Barno Shuxratovna	
SUSTAINABLE ECONOMIC GROWTH THROUGH TOURISM UNDER THE GREEN ECONOMY FRAMEWORK	204
Jumayev Akbar Mahmudovich	
MAKROIQTISODIY BARQARORLIKNI TA'MINLASHDA BANK TIZIMINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	210
Erkinxojiyev Ismoiljon Ikromjon o'g'li	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA MINTAQAVIY SANOAT KORXONALARIDA KORPORATIV MADANIYATNI RIVOJLANTIRISH VA BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OPTIMALLASHTIRISH	216
Matrizayeva Dilaram Yusupbayevna	
UZBEKISTAN AT THE CROSSROADS OF HISTORY AND GREEN INNOVATION: FROM THE GREAT SILK ROAD TO A SUSTAINABLE FUTURE	220
Avalova Gulshod Murodullayevna	

ГЛАВНЫЕ ВЕКТОРЫ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОЛИТИКИ ПО ОБЕСПЕЧЕНИЮ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	226
Абдуллаева М.К.	
ENVIRONMENTAL MANAGEMENT IN THE INDUSTRIAL CLUSTERS SYSTEM IN UZBEKISTAN: MODERN TRENDS AND DEVELOPMENT PROSPECTS.....	233
Kholikova Rukhsora Sanjarovna	
HUDUDDAGI KICHIK BIZNESNING SAMARALI TARKIBIY TUZILMASINI SHAKLLANTIRISHDA MUTASSADI TASHKILOTLARNING O'ZARO UYG'UN HARAKATINI TASHKIL ETISH.....	239
Sharipov Kuvondik Baxtiyorovich	
BUSINESS ANALYTICS IN HISTORICAL PERSPECTIVE: LESSONS FROM THE INDUSTRIAL REVOLUTION TO THE DIGITAL AGE	246
Burhanova Sabo Tulanovna	
"COST ENGINEERING"NING NAZARIY ASOSLARI VA UNI IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISHDAGI O'RNI.....	252
Zayniddinova Umida Djalalovna	
FEATURES AND WAYS OF FURTHER DEVELOPMENT OF THE DIGITAL ECONOMY.....	256
Kobilov Alisher, Majidova Irodahon	
ПИЩЕВАЯ ИНДУСТРИЯ УЗБЕКИСТАНА: АГРАРНЫЙ ИМПУЛЬС, ЭНЕРГЕТИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ И ЦЕНОВАЯ КОНЪЮНКТУРА.....	263
Юлдашев Голибжон Тургунович, Элдорбеков Гофурбек Искандарбек угли	
INCOME INEQUALITY AND MACROECONOMIC DETERMINANTS IN UZBEKISTAN: AN EMPIRICAL ANALYSIS	273
Muhammad Eid Balbaa, Marina Sagatovna Abdurashidova	
РЫНОК ТРУДА В УСЛОВИЯХ ФОРМИРОВАНИЯ ЗЕЛЕННОЙ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА.....	276
Амирджанова Ситора Суннат кизи	
EKOLOGIK QO'RIQXONALARDA MONITORING JARAYONLARINING IQTISODIY VA TASHKILIY AHAMIYATI	282
Homidov Hamdam Hasan o'g'li	
ГАРМОНИЗАЦИЯ НАЦИОНАЛЬНЫХ СТАНДАРТОВ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН В СООТВЕТСТВИИ С МСФО	288
Абдужалилова Дилноз Абдусаттаровна	
SUSTAINABLE TOURISM AND BIODIVERSITY PROTECTION: CASE OF UZBEKISTAN WITHIN THE UNESCO WORLD HERITAGE FRAMEWORK.....	294
Yuldasheva Dilnoza Ulugbekovna	
ПРАКТИЧЕСКОЕ ПРИМЕНЕНИЕ НЕЙРОМАРКЕТИНГА НА МАРКЕТПЛЕЙСАХ (WILDBERRIES, UZUM MARKET, ЯНДЕКС МАРКЕТ)	300
Юлдашев Жамшид Абрарович	
ЗЕЛЕНАЯ ЭКОНОМИКА КАК СТИМУЛ РАЗВИТИЯ РЫНКА ТРУДА УЗБЕКИСТАНА.....	309
Шаюсупова Наргиза Тургуновна	
GLOBALLASHUV SHAROITIDA YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANISHI O'ZBEKISTONNING XALQARO SAVDOSIGA VA IQTISODIY XAVFSIZLIGIGA TAHDID SIFATIDA.....	315
Mamatov Mamajan Ahmadjonovich	
SUG'URTA TASHKILOTLARI FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISH VA INNOVATSION SUG'URTA MAHSULOTLARINI JORIY QILISH MASALALARI	321
Xalikulova Gulzada Tadjimuratovna	
O'ZBEKISTON OZIQ-OVQAT BOZORIDA YASHIL MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH ORQALI BARQAROR ISTE'MOLNI RAG'BATLANTIRISH	333
Eshmatov Sanjar Azimqulovich	
ИННОВАЦИОННЫЕ ЗЕЛЁНЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В РАЗНЫХ ОТРАСЛЯХ ЭКОНОМИКИ: ГЛОБАЛЬНЫЙ ОПЫТ И НАЦИОНАЛЬНАЯ ПРАКТИКА	337
Назарова Ра'но Рустамовна, Мусаева Гавхар Ахматжон кизи	
YASHIL IQTISODIYOTDA MEHNAT BOZORI: O'ZBEKISTON TAJRIBASI VA ISTIQBOLLARI	343
Homidjonov Fozilxon Umarxon o'g'li, Haydarov Kamoliddin Baratovich	

GREEN INVESTMENT: PATHWAYS TOWARD A SUSTAINABLE FUTURE.....	348
Odilova Sitara Sayfitdin kizi	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA O'ZBEKISTON SANOAT KORXONALARIDA MARKETING STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	351
Kutbitdinova Mohigul Inoyatovna	
QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA YASHIL TEXNOLOGIYALAR VA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING BARQAROR RIVOJLANISHGA TA'SIRI	356
Metyakubov Azamat Djumanazarovich	
ELEKTR SANOAT KORXONALARINING IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA MARKETING VOSITALARIDAN FOYDALANISH ISTIQBOLLARI	361
Tursunxo'jayev Sardor Jamoliddin o'g'li	
УЧЕТ ЗАТРАТ И МЕТОДЫ ОПРЕДЕЛЕНИЯ СЕБЕСТОИМОСТИ ПРОДУКЦИИ В НЕФТЕГАЗОВОЙ ОТРАСЛИ	368
Махкамова Саида Гайратовна	
MILLIY HISOBLAR TIZIMIDA INTELLEKTUAL MULK MAHSULOTLARINI MAKROIQTISODIY DARAJADA HISOBGA OLISHNING METODOLOGIK ASOSI.....	375
Sunnatov Muxtor Ne'matovich	
RENEWABLE ENERGY AND MACROECONOMIC STABILITY IN CENTRAL ASIA: PATHWAYS WITHIN THE GREEN ECONOMY	382
Khabibullo Abdullaev	
JAHON SUG'URTA AMALIYOTI ASOSIDA O'ZBEKISTON SUG'URTA BOZORIDA YANGI RIVOJLANISH YO'NALISHLARI.....	387
Abdimom'ina Saodat Taxirjonovna	
INTEGRATING DATA SCIENCE INTO GREEN FINANCING AND ECO-INNOVATIONS: ACHIEVING THE GOALS OF UZBEKISTAN-2030	397
Norboev Odil Abraevich, Kungratov Ilmurod Kuzibay ugli	
O'ZBEKISTONDA SANOAT ISHLAB CHIQRISHINI DIVERSIFIKATSIYALASH AMALIYOTI VA ISTIQBOLLARI	404
Olimov Maqsudjon Komiljon o'g'li	
СОЗДАНИЕ ЗЕЛЕННОГО ЭНЕРГЕТИЧЕСКОГО КОРИДОРА В ЕВРОПУ: РЕГИОНАЛЬНЫЙ ПОТЕНЦИАЛ АЗЕРБАЙДЖАНА, КАЗАХСТАНА И УЗБЕКИСТАНА.....	411
Лала Гамидова Адиль, Арзман Гусейнов Айдын	
MAHALLA TIZIMIDA AHOLINI OZIQ-OVQAT MAHSULOTLARIGA BO'LGAN ISTE'MOL TALABLARI MODEL.....	419
S. Qulmatova	
AHOLI ICHKI MIGRATSIYASINING MEHNAT BOZORIGA TA'SIRINI STATISTIK O'RGANISH	427
Mirolimov Mirislon Mirshokir o'g'li	
O'ZBEKISTONDA BANK TIZIMINI RAQAMLASHTIRISH TENDENSIYALARI VA MUAMMOLARI	434
Jumaniyozova Mukaddas Yuldashevna	
ЗЕЛЁНЫЕ ФИНАНСЫ: ГЛОБАЛЬНЫЕ ТРЕНДЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ	438
Фаттахова Муниша	
QISHLOQ XO'JALIGI SOHASI FAOLIYATINI DAVLAT TOMONIDAN MUVOFIQLASHTIRISH VA BOSHQARISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	444
Tuxtamishev Shodimurod Qurbonboyevich	
MARKETING TADQIQOTLARI ASOSIDA MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARI EKSPORT SALOHİYATINI OSHIRISH	452
Xojiyev Elshod Yoqub o'g'li	
СПОСОБЫ УПРАВЛЕНИЯ НАУЧНЫМИ УЧРЕЖДЕНИЯМИ В ЦЕЛЯХ ПЕРЕХОДА НА РАЗРАБОТКУ ЗЕЛЕННЫХ ИННОВАЦИЙ	459
Юдаков Александр Андреевич	
O'ZBEKISTONNI JAHON SAVDO TASHKILOTIGA A'ZO BO'LISHINING OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHGA TA'SIRI	466
Axmedova N.A.	

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KLASTERLAR FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISHNING IQTISODIY MEKANIZMI	471
Sherkulov Shohruh Erkin o'g'li	
DEVELOPMENT SCENARIOS OF UZBEKISTAN'S ACTIVE LABOR FORCE UNTIL 2030 AND THEIR ECONOMIC IMPLICATIONS	476
Ganiev Bakhtiyor Zulfikor ugli, Rakhmonov Bekzod Sharibjon ugli	
РАЗВИТИЕ ЗЕЛЁНОЙ ЭКОНОМИКИ КАК ФАКТОР СТИМУЛИРОВАНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ АКТИВНОСТИ ЖЕНЩИН В УЗБЕКИСТАНЕ	481
Дониерова Фотимабону Алишер кизи	
YASHIL ENERGETIKA VA UNING IQTISODIY TARAQQIYOTDAGI O'RNI	488
Babadjanova Malika Ruzimova	
BENCHMARKING IN THE AUTOMOTIVE INDUSTRY: STRATEGIES FOR SUSTAINABLE COMPETITIVENESS	492
Abdurashidova Nigora	
УЗБЕКИСТАН СТРЕМИТСЯ К УСТОЙЧИВОМУ ЭКОНОМИЧЕСКОМУ РОСТУ, ВНЕДРЯЯ ПРИНЦИПЫ «ЗЕЛЁНОЙ» ЭКОНОМИКИ	498
Сагдуллаева Гулнора Ботыровна	
O'ZBEKISTONDA FAOLIYAT YURITAYOTGAN KOMPANIYALARNING GLOBAL MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH YO'NALISHLARI	502
Sharipov Ixtiyor Baxtiyorovich	
ZAIF BANDLIK DAN UNUMLI BANDLIK SARI TRANSFORMATSIYA: O'ZINI O'ZI BAND QILISH	507
Qurbonov Samandar Pulatovich	
ВОЗОБНОВЛЯЕМАЯ ЭНЕРГИЯ В ГЛОБАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКЕ: ТЕКУЩИЕ ТЕНДЕНЦИИ И БУДУЩЕЕ РАЗВИТИЕ	514
Меҳрибан Самедова Тофик	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING MEHNAT UNUMDORLIGINI OSHIRISHGA TA'SIRI	521
Zafar Alisherovich Mamadiev, Nodira Isametdinovna Xasanxonova	
SAVDO KORXONALARIDA BUXGALTERIYA HISOBINI XALQARO STANDARTLARGA INTEGRATSIYA QILISH MEKANIZMLARI	526
Ablazov Lazizbek Abdiquosimovich	
TIJORAT BANKLARINING TRANSFORMATSIYASI JARAYONINI TAKOMILLASHTIRISH	530
Ziyadullaev Z.	
TO'LOV TIZIMI KONSEPTUAL MODELINING SHAKLLANISH TAMOYILLARI	537
Toshniyozov Sherali Kamoliddinovich	
STAFF PERFORMANCE EVALUATION BASED ON KPI SYSTEM INDICATORS	546
Rakhmatullaeva Shakhnoza Khamidovna, Sadridinova Sevinchkhon	
SUSTAINABLE DEVELOPMENT AND THE TRANSITION TO A GREEN ECONOMY IN THE CONTEXT OF GLOBAL ECONOMIC TRENDS	555
Svetlana Yurievna Shatokhina	
MILLIY TARBIYA OMILLARI VA MILLIY MADANIY YONDASHUV ASOSIDA TALABALARDA O'QUV TASHABBUSKORLIGINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY-AMALIY ASOSLARI	560
Azimova Nilufar Nuriddinovna	
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINI TA'MINLASHDA BANK RESURLARINING ROLI	567
Xodjayeva Jeyrona Ravshonbek qizi	
O'QUV DASTURINI INTEGRATSIYALASH VA YASHIL KO'NIKMALARNI RIVOJLANTIRISH: AKADEMIK VA SANOAT O'RTASIDAGI TAFOVUTNI YOPIISH	572
Qo'ziqulova Dilfuzaxon Maxammatisaqovna	
DIGITAL TRANSFORMATION AND DIGITAL PLATFORMS AS A KEY FACTOR IN THE DEVELOPMENT OF SMALL BUSINESS ENTITIES	580
Rizayeva Nilufar Oblakulovna	

IQTISODIY OLIY TA'LIMDA STRATEGIK INNOVATSIYALAR: YASHIL KO'NIKMALARNI MILLIY VA GLOBAL BARQARORLIK MAQSADLARI BILAN MUVOFIQLASHTIRISH	585
Xasanova Zarina Maxamadaliyeva	
MARKAZIY OSIYODA YASHIL IQTISODIYOT: BARQAROR RIVOJLANISH YO'LIDAGI TO'SIQLAR VA ISTIQBOLLAR.....	594
Aminov Shovkat O'ktam o'g'li	
ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ЗЕЛЁНЫХ ОБЛИГАЦИЙ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	598
Саидахмедова Аида Мирзаевна	
ПОВЫШЕНИЕ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ И СНИЖЕНИЕ РИСКОВ КОММЕРЧЕСКИХ БАНКОВ НА ОСНОВЕ ОБЕСПЕЧЕНИЯ БЕЗОПАСНОСТИ ТРАНЗАКЦИЙ В ФИНАНСОВЫХ ИНФОРМАЦИОННЫХ СИСТЕМАХ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ СОВРЕМЕННЫХ СИММЕТРИЧНЫХ КРИПТОСИСТЕМ.....	605
Рахимбердиев Қ.Б.	
ИНТЕГРАЦИЯ ФИНАНСОВЫХ И СТРАХОВЫХ ИНСТРУМЕНТОВ ДЛЯ СТИМУЛИРОВАНИЯ УСТОЙЧИВОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА	612
Ш.Ф.Кобилжонова	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ КАПИТАЛА ХОЗЯЙСТВУЮЩИХ СУБЪЕКТОВ В КОНТЕКСТЕ РАЗВИТИЯ БАНКОВСКО-ФИНАНСОВОЙ СИСТЕМЫ И ЧАСТНОГО СЕКТОРА ЭКОНОМИКИ	618
Д.А.Юлдашева	
РОЛЬ БАНКОВСКО-ФИНАНСОВОЙ СИСТЕМЫ И СТРАХОВЫХ МЕХАНИЗМОВ В СТИМУЛИРОВАНИИ РАЗВИТИЯ ЧАСТНОГО СЕКТОРА	624
Г.Т.Ахмедова	
SUG'URTA BOZORI FAOLIYATINI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA TRANSFORMATSIYALASH VA UNING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH MASALALARI.....	630
Saidov Farrux Faxriddinovich	
OPPORTUNITIES TO ENSURE SUSTAINABLE ECONOMIC GROWTH IN THE ENERGY SECTOR THROUGH THE TRANSITION TO A GREEN ECONOMY.....	635
Ulashov Aliboy Rashid ugli, Istamova Nasiba Narzillo kizi	
INKLYUZIV OLIY TA'LIMDA MUSTAQIL ISHLASH JARAYONINI TASHKILLASHTIRISH	641
Akbarova Kamola Abdugabbor qizi	
YOUTH-DRIVEN PATHWAYS TO GREEN EMPLOYMENT: A THEORETICAL EXAMINATION OF INCLUSIVE ECONOMIC STRATEGIES	646
Suvpulatov Ozodjon Alijon ugli	
KICHIK BIZNES INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISHDA XORIJIY TAJRIBALAR VA UNING O'ZBEKISTON UCHUN AHAMIYATI	651
Botirova Xulkar Olimjonovna	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA BARQAROR RIVOJLANISH KLASSTERLARI: NAZARIY ASOSLAR VA AMALIY YONDASHUVLAR.....	655
Sherkulova Nodirabegim Baxordin qizi	
BIOTECHNOLOGICAL SOLUTIONS IN URBAN PLANNING: OPPORTUNITIES AND LIMITATIONS OF "LIQUID TREES"	660
Nosirkulov Asadjon Ahmadjon ugli	
YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA TIKLANADIGAN ENERGIYA MANBALARINING O'RNI.....	663
Fayziyeva Dilso'z Bahodirovna	
KREDIT PORTFELIDA MUAMMOLI KREDITLAR ULUSHINI KAMAYTIRISH YO'LLARI	668
Salixova G.J	
O'ZBEKISTONDA KANDOLAT MAHSULOTLARI BOZORINI RIVOJLANTIRISHDA YASHIL MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH.....	672
Boboyorova Maftuna Xaqul qizi, Boboyorov Islombek Xaqul o'g'li	
OLIY TA'LIM TIZIMIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH METODLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	675
Xusniddinov Yorqinjon Muhiddin o'g'li	

MODA SANOATIDA CRM TIZIMLARINI ELEKTRON SAVDO PLATFORMALARI BILAN UYG'UNLASHTIRISHDAGI TO'SIQLAR	679
Xalilova Nafisa Komilovna	
ENHANCING FOREIGN ECONOMIC RELATIONS AS A DRIVING FACTOR IN THE DEVELOPMENT OF THE NATIONAL ECONOMY	683
Khaitova Feruza Bahrom kizi	
MARKAZIY OSIYO MAMLUKATLARIDA XORIJIY INVESTITSİYALARINING QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARIGA TA'SIRI	687
Akishova Shaxnoza Davlet qizi	
BUXORO VILOYATIDA HUNARMANDCHILIK FAOLIYATINING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI: TAHLIL VA ISTIQBOLLAR.....	693
Ravshanova Gulchexra Ravshanovna	
SANOATNI RIVOJLANTIRISHNING MEXANIZMLARI TURLARI VA OLIMLARNING YONDASHUVLARI	698
Ne'matov Shoxruxbek Ma'murjon o'g'li	
O'ZBEKISTON BANK-MOLIYA TIZIMIDA KREDIT RISKLARINI BOSHQARISH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH VA UNING XUSUSIY SEKTOR RIVOJLANISHIGA TA'SIRI.....	703
Norova Nozima Nabiyeвна	
O'ZBEKISTON BANK-MOLIYA TIZIMIDA REAL SEKTORNI KREDITLASH MEXANIZMLARINI SAMARALI JORIY ETISH VA XUSUSIY SEKTOR RIVOJIGA TA'SIRI.....	709
Abduxomidov Ikromjon Maxamadin o'g'li	
MOLIYA TIZIMIDA BOJ-TARIF SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISH VA XUSUSIY SEKTOR RIVOJLANISHIGA TA'SIRI (OZIQ-OVQAT IMPORTI MISOLIDA).....	715
Rizaev Mirmahmud Xotamjanovich	
YASHIL MARKETING VA ESG INTEGRATSIYASI: STATISTIK TAHLIL VA BARQAROR RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	721
Charos G'ayratova	
ИННОВАЦИОННЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ПРОМЫШЛЕННОГО КАПИТАЛА ДЛЯ ОБЕСПЕЧЕНИЯ УСТОЙЧИВОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА В УСЛОВИЯХ ФОРМИРОВАНИЯ «ЗЕЛЁНОЙ» ЭКОНОМИКИ.....	727
Г.А.Хайитбаева	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH SHAROITIDA TIJORAT BANKLAR TOMONIDAN TADBIRKORLIK FAOLIYATINI KREDITLASH.....	734
Tajiddinov Jamshiddin Shamsutdinovich	
IQTISODIYOTNING TARKIBIY TRANSFORMATSIYASIGA XORIJIY INVESTITSİYALAR TA'SIRINI BAHOLASH MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	738
Shodiboyeva Dilzoda Farhodjon qizi	
MOLIYA TIZIMI BARQARORLIGI VA BUDJET TUSHUMLARINI OSHIRISHDA TASHQI IQTISODIY FAOLIYATNING AHAMIYATI.....	743
Aktamov Akbarjon Aslan o'g'li	
ENSURING SUSTAINABLE ECONOMIC GROWTH IN THE TRANSITION TO A GREEN ECONOMY: AN ECONOMETRIC ANALYSIS OF THE RELATIONSHIP BETWEEN CARBON EMISSIONS AND ECONOMIC DEVELOPMENT.....	748
Shakhriddinova Sitara Tolibjon kizi	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH JARAYONIDA TIJORAT BANKLARIDA INVESTITSIYA LOYIHALARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA ESG TAMOIYILLARINING ROLI	760
Ostonaqulova Gulchehraxon Muhammadyoqub qizi	
YASHIL IQTISODIYOT TAMOIYILLARI ASOSIDA SANOAT KORXONALARIDA YETKAZIB BERISH STRATEGIYALARINI ISHLAB CHIQISH	769
Yusupov Ulug'bek Mamayusupovich	
YASHIL IQTISODIYOT KONTEKSTIDA MAKROIQTISODIY BARQARORLIKNI MUSTAHKAMLASH: XALQARO TAJRIBA VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI.....	776
Isroilov Islomiddin Kamoliddin o'g'li	

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA SPORT TASHKILOTLARINING YANGI BIZNES MODELLARINI ISHLAB CHIQISH	782
G'ulomov Musirmon	
O'ZBEKISTONDA IQTISODIYOTGA XORIJIY INVESTISIYALARNI JALB ETISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI VA ISTIQBOLLARI	786
Sharipova Shahnoza Baxtiyorovna	
O'ZBEKISTONDA INVESTISIYA MUHITIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR VA INVESTISIYALARNING IQTISODIYOTGA JALB ETILISH HOLATI TAHLILI	795
Karimova Qunduz Atanazarovna	
O'ZBEKISTON TURISTIK XIZMATLAR BOZORIDA BANDLIK TRANSFORMATSIYASINI VA UNI TARTIBGA SOLISH HOLATINI TAHLIL QILISH	804
To'xtayeva Xurshida Farxodovna	
INVESTITSIYA LOYIHALARIGA TA'SIR QILUVCHI INVESTITSIYA RISKLARINI BAHOLASH	811
Zohidova Ruxsora Komiljon qizi	
ТИПЫ НАЦИОНАЛЬНЫХ ФИНАНСОВЫХ РАЗВЕДОК: ОСНОВНЫЕ РАЗЛИЧИЯ, ФОРМЫ И МЕТОДЫ ОСУЩЕСТВЛЕНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ	817
Эсанов Шохрух Отабекович	
FACE RECOGNITION PROGRAM IN PYTHON	823
Khurramova Maftunakhon Zhurabekovna, Khurramov Azizjon Bakhodir ugli	
FORMATION OF ACCOUNTING POLICY FOR INTANGIBLE ASSETS	827
Farxod T. Abduvaxidov, Ramazon A. Abdurakhmanov	
O'ZBEKISTON EKSPORT TARKIBINI YUQORI QO'SHIMCHA QIYMATLI MAHSULOTLARGA O'TKAZISH STRATEGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH	834
Raximov Eshmurod Normuradovich	
EKSPORT FAOLIYATIDA ERKIN IQTISODIY ZONALARNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	838
Berdivaliyeva Madina Komiljon qizi	
TURIZM KLASSTERLARIDA TIBBIY XIZMATLAR INTEGRATSIYASI: XALQARO TAJRIBA VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI	841
Yazdanova Shohista Tuyg'un qizi Farxodova Shohnoza Umidbek qizi	
O'ZBEKISTON HAVO TRANSPORTI TIZIMINING JAHON IQTISODIYOTIDAGI O'RNI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	850
Azimova Moxinur Nozimovna	

IQTISODIY OLIY TA'LIMDA STRATEGIK INNOVATSIYALAR: YASHIL KO'NIKMALARNI MILLIY VA GLOBAL BARQARORLIK MAQSADLARI BILAN MUVOFIQLASHTIRISH

Xasanova Zarina Maxamadaliyeva

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
“Chet tillari ta'limi” kafedrası katta o'qituvchisi,

Annotatsiya: Mazkur tadqiqot O'zbekiston iqtisodiy oliy ta'limida strategik innovatsiyalarni, xususan yashil ko'nikmalarni milliy va global barqarorlik maqsadlari bilan integratsiya qilish jarayonini o'rganadi. Tadqiqotda fragmentlangan institut tizimlari va o'quv dasturi ustuvorliklarini yashil kompetensiyalar bilan uyg'unlashtiruvchi siyosat-innovatsiya doirasi ishlab chiqilib, amaliy sinovdan o'tkazilgan. Ko'p mezonli regressiya tahlili (jalb etish, persepsiya, o'quv rejasini moslashtirish va siyosat muvofiqligi kabi indikatorlar asosida) natijalari shuni ko'rsatadiki, pilot universitetlarda olib borilgan ma'lumotlar bitiruvchilar natijalari hamda milliy barqarorlik strategiyalari bilan sezilarli statistik bog'liqlikni ko'rsatmoqda (moslashtirilgan $R^2 = 0.69$). Xulosalar shuni ko'rsatadiki, yashil ko'nikmalarni o'quv dasturiga qo'shgan adaptiv institutlarda siyosatdagi kechikishlar ancha kamayadi, ta'lim jarayoni esa modernizatsiyalashib, barqarorlik maqsadlari bilan uyg'unlashadi. Shu bilan birga, tahliliy doira hissiyotga og'irlik berilgan regressiyaning siyosat innovatsiyalari samaradorligini prognozlashdagi muhim rolini ta'kidlab, hududiy xilma-xillik va professor-o'qituvchilar rahbarligining yashil o'quv dasturi asosiy oqimga aylanishidagi ahamiyatini ko'rsatadi. Umuman olganda, tadqiqot natijalari oliy ta'limdagi strategik innovatsiyalar barqarorlik maqsadlari to'g'risida xabardorlikni oshirishga sezilarli hissa qo'shishini va yashil ko'nikmalarni keng miqyosda joriy etishda samarali yo'l bo'lishini tasdiqlaydi.

Kalit so'zlar: yashil ko'nikmalarni rivojlantirish; iqtisodiy oliy ta'lim; o'quv dasturi muvofiqligi; hissiyotga og'irlik berilgan regressiya; siyosat innovatsiyasi doirasi; barqarorlik o'zgarishi; O'zbekiston pilot institutlari.

Abstract: This study investigates strategic innovations in higher economic education in Uzbekistan, focusing on the integration of green skills with national and global sustainability goals. The research develops and tests a policy-innovation framework that aligns fragmented institutional systems and curriculum priorities with green competencies as a form of strategic transformation. Using multi-criteria regression analysis—including engagement, perception, curriculum alignment, and policy coherence—data from pilot projects across universities demonstrate a strong statistical relationship between curriculum innovation and both graduate performance indicators and national sustainability strategies (adjusted $R^2 = 0.69$). Findings reveal that adaptive institutions that embed green skills experience significantly reduced policy delays, while ensuring curriculum modernization and alignment with sustainability targets. Moreover, the analytical framework emphasizes the critical role of emotional-weighted regression in forecasting the effectiveness of policy innovations and highlights the importance of regional diversity and faculty leadership in shaping green curriculum mainstreaming. Overall, the study confirms that strategic innovations in higher education contribute substantially to raising awareness of sustainability objectives and provide a viable pathway for scaling green skills within academic systems in Uzbekistan.

Key words: green skills development; higher economic education; curriculum alignment; emotion-weighted regression; policy innovation framework; sustainability transition; Uzbekistan pilot institutions.

Аннотация: В данном исследовании рассматриваются стратегические инновации в системе экономического высшего образования Узбекистана с акцентом на интеграцию «зелёных» навыков с национальными и глобальными целями устойчивого развития. В работе разработана и апробирована инновационно-политическая модель, согласующая фрагментированные институциональные системы и приоритеты учебных программ с зелёными компетенциями как элементом стратегической трансформации. Многофакторный регрессионный анализ (с участием показателей вовлечённости, восприятия, согласованности учебных планов и политической координации) показал наличие значимой статистической взаимосвязи между инновациями в учебных программах, результатами выпускников и национальными стратегиями устойчивости (скорректированный $R^2 = 0.69$). Результаты свидетельствуют о том, что адаптивные учреждения, внедряющие зелёные навыки, существенно снижают задержки в политике и обеспечивают

модернизацию учебных планов в соответствии с целями устойчивого развития. Кроме того, аналитическая модель подчеркивает ключевую роль регрессии с эмоциональной взвешенностью в прогнозировании эффективности политических инноваций, а также акцентирует внимание на важности регионального разнообразия и лидерства преподавателей при внедрении зелёных учебных программ. В целом исследование подтверждает, что стратегические инновации в высшем образовании существенно повышают осведомлённость об устойчивых целях и создают эффективные пути масштабирования зелёных навыков в академической системе Узбекистана.

Ключевые слова: развитие зелёных навыков; экономическое высшее образование; согласованность учебных программ; регрессия с эмоциональной взвешенностью; инновационно-политическая модель; переход к устойчивости; пилотные институты Узбекистана.

KIRISH

Serafini va boshq. (2022) O‘zbekiston, Tailand va Markaziy Osiyodagi oliy ta’lim tizimlarining barqarorlik ko‘rsatkichlarini — xususan o‘quv dasturlarini yangilash va siyosat muvofiqligi jihatidan taqqosladilar; natijalar shuni ko‘rsatdiki, O‘zbekistonning o‘tishga tayyorligi keskin parchalanib ketgan va “strategik jihatdan kechikkan”. FerrerasGarcia va boshq. (2021) tahlili shuni ko‘rsatdiki, yashil ko‘nikmalarni (green skills) asosiy oqimga kiritish institut innovatsiyasi uchun bir xil samaraga ega bo‘lmasligi mumkin, va Markaziy Osiyo mintaqasi amalga oshirish jihatidan eng katta kechikma (implementation lag) bilan duch kelgan. Kuchli institut inertligi sharoitida parchalanib qolgan o‘quv dasturi doimiy ravishda o‘quvchilarga eskirgan mazmunni taklif qiladi, bu esa ularning bandlik imkoniyatlarini va ijtimoiy dolzarbligini zaiflashtiradi, natijada uning ishonchliligi va global raqobatbardoshligi kamayadi.

Ba’zi ekonometriya ma’lumotlaridan foydalanilgan tadqiqotlar shuni tasdiqlaydiki, barqarorlik muvofiqligi buzilishining aksariyat sabablarida, akademik ta’lim berishning umumiy yaxshilanishi tizim darajasida moslashuvchanlikni kamaytiradi (masalan, Napathorn, 2021; Kholiavko va boshq., 2021). Milliy maqsadlarning muvofiqligi va o‘quv dasturini moslashtirish jarayonida ko‘proq kompetensiya mos kelmasliklari (mismatch) yuzaga keladi, va yashil ko‘nikmalarning tarqalishi (deployment) pasayuvchi natijalar (diminishing returns)ga olib keladi, bu esa Barqaror Taraqqiyot Maqsadlarining (BTM / SDGs) transformatsion maqsadlari bilan mos kelmaydi.

Srivastava va boshq. (2023) tomonidan “kam ta’sirli sohalar” deb aniqlangan tashlab qo‘yilgan to‘plamlar (leftout clusters) siyosat matni orqali o‘zgartirishlar kiritish uchun etarlicha emas. Ta’lim tizimining tuzilma va xulqharakat jihatlarini hisobga olgan holda milliy ta’lim iqtisodiyotining “yashillashuvi”ni qayta loyihalash zarur. Turli empirik modellardan foydalanib, ushbu maqola ta’lim pilot universitetlaridan siyosat metadata’larining katta hajmini yig‘uvchi va tahlil qiluvchi regressiyakuchaytirilgan hissiyot (sentiment) tahlili doirasiga e’tibor qaratadi. Mustafazada (2024) barqarorlik ko‘rsatkichlariga asoslanib ta’lim sektorining tayyorgarligini o‘lchash uchun modulli regressiya yondashuvini taklif etdi va O‘zbekistonda o‘quv dasturi dizaynining moslashuvchanligini tahlil qildi. Aksariyat tadqiqotlar turli amalga oshirish strategiyalarini baholashga yo‘naltirilgan, lekin ular institut ekologiyalarining inertligiga xulqiy reaksiyalar va fikrbildirishlarga e’tibor bermagan (Olumuyiwa Omotosho va boshq., 2023). Ba’zi olimlar yashil kompetensiya ramkalarining birlashtirilishi yoki parchalanishi (integration vs fragmentation) ustida ishlagan, lekin bu traektoriyalarni model qilganlar juda kam (Lourelro va boshq., 2022), bu esa oliy ta’limda barqarorlik muvofiqligi jarayonini keng qamrovli tushunishga to‘sqinlik qiladi.

Štrukelj va boshq. (2023) turli kontekstlardagi universitetlarning institut va boshqaruv darajalarida yashil o‘tish (green transition)ga turlicha reaksiyalarini hisobga oluvchi modelni taxmin qiladilar. M. K. M. va boshq. (2024) barqaror ta’limni maksimal darajada o‘rganish uchun yashil HRM (green human resource management) muhimligini ko‘rib chiqdi va har bir institutda yashil ta’limni joriy etish hamda professor-o‘qituvchilarning salohiyatining o‘quv dasturini transformatsiya qilishga ta’sirini tahlil qildi, lekin mazmuni mehnat bozori talablariga mos kelishikemasligini e’tiborsiz qoldirdi. Onwuzulike va boshq. (2024) boshqaruv tuzilmasining muvofiqlashtirish dinamikalarini hisobga olmadi, va fikr-mulohaza (feedback) tarmoqlari yo‘qligi, rejalashtirish amalga oshirilishida tizimga sezilarli kechikish olib keladi. Ta’lim sektorida professor-o‘qituvchilarning rahbarligi va ko‘nikma transformatsiyasiga ta’sirda ularning o‘zaro ta’siri (interaction)ga kam e’tibor beriladi. Shuning uchun, regressiya modelining modulli dizayni bir nechta bosqichli yondashuv orqali amalga oshirilgan: o‘quv dasturi indekslarini saralash (ranking) va ko‘nikma indikatorlarini siyosat qarorlariga aylantiradigan, qisqa muddat ichida ko‘rib chiqilishi mumkin bo‘lgan kurs tugunlarini (curriculum nodes) harakatga keltirish qobiliyatini inobatga olgan. O‘zbekiston manbalaridan olingan benchmark (me’yor) sifatida shu yondashuv asos bo‘lgan. Ushbu maqolaning maqsadi — oliy iqtisodiy ta’limda yashil o‘tish traektoriyasini va uning mintaqaviy o‘ziga xosliklarini o‘lchashdir.

Ushbu tahlilda men adaptiv fikr-mulohaza asosida mazkur o‘quv dasturidagi o‘zgarishlar (curriculum change) bilan yashil ko‘nikma siyosati (green skill policy) o‘rtasidagi hissiyotga og‘irlik berilgan (sentiment-weighted)

munosabatni baholayman. Bunday tahlillar O‘zbekistonning yashil o‘tishining umumiy tuzilishini tushinishda va natija ko‘rsatkichlarini oshirishda muhimdir. Bundan tashqari, ushbu tadqiqot real vaqtda prognozchi modellardan foydalanadi va shunday qilib, bu o‘quv dasturining javob beruvchanligi (responsiveness) va amalga oshirishdan oldingi hissiyot yo‘nalishining (sentiment orientation) o‘zaro bog‘liqligini o‘rgangan birinchi regressiyaga asoslangan ishdur. Shuningdek, hissiyot tahlili (sentiment analysis) O‘zbekistonda o‘quv dasturini yangilashning muvaffaqiyatiga ta‘sir etuvchi xulqharakat (behavioral) tarkibiy qismlarni ochib berish uchun qo‘llanadi. Tahlil 2022dan 2024gacha bo‘lgan hissiyot ballari qiymatlari va O‘zbekistondagi pilot institutlarda GSD (Green Skills Development) taqsimoti ma‘lumotlari bazasi asosida — siyosat muvofiqligi (policy alignment) vakili sifatida tashkil etilgan.

Ushbu tahlil uchun O‘zbekiston misoli yetarli xilma-xillikka ega reprezentativ ma‘lumotlar to‘plamiga asoslangan holda tanlandi; lekin tahlildagi kontseptual va empirik xulosalar boshqa rivojlanayotgan tizimlarga ham keng qo‘llanilishi mumkin. Men modellaringizni universitet turiga oid strukturaviy effektlarsiz va ularni hisobga olgan holda ham baholayman, va strukturaviy effektlar hisoblangan modellarning natijalari bunday effektlarsiz modellarnikidan ma‘noli jihatdan sezilarli farq qilmaydi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu empirik dizayn O‘zbekistonning iqtisodiy oliy ta‘lim muassasalarida amalga oshirilgan siyosat innovatsiya pilot loyihalarining hissiyotlarga (sentiment) og‘irlik berilgan regressiya modelidan foydalanadi. Maqsad — o‘quv dasturidagi yashil ko‘nikmalar rivojlanishi traektoriyasining barqarorlik ramkalarini qabul qilish darajasiga muvofiqlik samardorligini baholash. Agar institut rejalarida o‘quv dasturi tuzilmasini yashil ko‘nikmalar ustuvorliklari bilan muvofiqlashtirish so‘rovi bo‘lsa, boshqaruv strukturalarida ko‘plab nomuvofiqliklar va parchalanib ketgan amalga oshirish holatlari tufayli yagona me‘yoriy baholarni o‘rnatish qiyin bo‘ladi; shuning uchun o‘quv dasturi manfaatdor tomonlari (stakeholders) tomonidan qabul qilinayotgan tushunchalar (persepsiyalar)ni tahlil qilish zarur. Bir nechta yilga oid panel ma‘lumotlari to‘plamiga ega bo‘lgan ma‘lumotlar to‘plami kontekstida, regressiya modellari muvofiqlik yo‘nalishining javob beruvchanligini (responsiveness) o‘lchash uchun maqbul vositadir.

Model tuzilishi jarayonida yashil kompetensiya (green competency) ko‘rsatkichlari haqidagi ma‘lumotlar yig‘iladi va ular uchun hissiyot qiymatlari (sentiment values) belgilanadi. Hissiyot polariteti va regressiya koeffitsiyentlari mos ravishda 2022–2024 yillardagi yashil ko‘nikma transformatsiyasining yo‘nalishi va statistik qiymatlarini ifodalaydi. Pilot ma‘lumotlar siyosat muvofiqligining o‘lchovi sifatida qabul qilinadigan qabul qilish darajasi (adoption rate) 2022 yilda 15 % dan pastdan boshlangan bo‘lsa, 2024 yilda 60 % dan yuqoriga chiqqanini ko‘rsatadi.

Oxirida, universitet darajasidagi kuzatuvlar butun regressiya modeli uchun normallashtirilgan ma‘lumotlar to‘plamida guruhlangan, institut darajasida optimallashtirilgan koeffitsiyentlar chiqdi. Avval aytilganidek, institutlar soni 20 dan ortiq bo‘ladi, va albatta kuzatuvlar (observations) soni 50 dan yuqori bo‘ladi. Shuning uchun, regressiya ma‘lumotlar to‘plamiga asoslanib, ushbu metodologiya birinchi navbatda baholash doirasi (evaluation framework) uchun modulli regressiya modelini tuzadi, unda manfaatdor tomonlarning ishtiroki (stakeholder engagement), o‘quv dasturining javob beruvchanligi (curriculum responsiveness), siyosat muvofiqligi (policy conformity) kabi ko‘rsatkichlar kiritilgan. Dastlabki diagnostika natijalari shuni ko‘rsatdiki, regressiya chiqishidagi ahamiyatsiz (insignificant) bashoratchilar (predictors) ahamiyat chegarasi (significance threshold) orqali osonlik bilan chiqarib tashlanishi mumkin. Hissiyot yo‘nalishi va siyosat moslashuvchanligi (policy adaptability) odatda ta‘lim boshqaruvi tizimi tomonidan yashil ko‘nikmalar muvofiqligini o‘lchashda latent prediktorlar sifatida olinadi, lekin ular orasida o‘zaro ta‘sirni empirik modelda yetarlicha ko‘rib chiqilmagan. Ushbu dizayn O‘zbekistonning transformatsiya jarayoniga analitik nuqtai nazar berish maqsadini ko‘zlaydi.

Model fikslangan effektlar bilan qurilgan regressiya bo‘lib, taxminan 52 ta kuzatuvdan iborat va hissiyot koeffitsiyentlari kiritilgan. Mustafazada va boshq. (2024) oliy ta‘lim foydalanuvchilari (users)ning gibril modellarini taklif qildi va o‘quv dasturi muvofiqligini miqdoriy baholash hamda siyosat ta‘sirini prognoz qilishga asoslangan modulli regressiya asosidagi ramkalarni taklif etdi. Ushbu metodologik yondashuvlar strukturaviy ma‘lumotlar to‘plamlari orqali takrorlanishi mumkin. Oxiroqibat, muvofiqlik ma‘lumotlar bazasi (alignment dataset) transformatsiya traektoriyasini baholash uchun to‘g‘ridanto‘g‘ri ishlatildi. Regressiya estimationining aniq bosqichlari quyidagicha:

Avvalo, hissiyot indeksi (sentiment index) hisoblandi. Har bir pilot institutda, birinchi yil — 2022 uchun fikrmulohaza (feedback) ballari yig‘ildi.

2023–2024 yillardagi hissiyot ma‘lumotlari institut hisobotlaridan to‘g‘ridanto‘g‘ri olingan yoki manfaatdor tomonlar bilan suhbatlar orqali qo‘shimcha tarzda to‘ldirilgan ($n = 30$).

Siyosat islohi implementatsiyasi bo‘yicha yo‘riqnomalar taqdim etilsa ham, ko‘pincha ular eskirgan mazmun ustiga tayanilganda to‘xtab qoladi, bu esa o‘quv dasturi mualliflari uchun kirish bo‘shliqlarini (input gaps) olib keladi va bu bo‘lishi mumkin bo‘lgan to‘sqinliklarga aylanishi mumkin.

Persepsiya indeksi taxminida standart og‘ish (standard deviation) ishonchlilik intervallarini ifodalaydi, u turlicha bo‘ladi. Bu koeffitsiyent o‘zgaruvchanligini (coefficient volatility) barqaror kamaytirishga olib keladi, va turli prognoz xatolari yuzaga kelishi ehtimoli oshadi.

Bu bosqichlarning barchasi hissiyot ballari bilan o‘quv dasturining muvofiqligi o‘rtasidagi regressiya koeffitsiyentlarini baholashga, yoki institutlarni milliy o‘rtacha ko‘rsatkich bilan solishtirishga imkon yaratadi. Shunga asosan, moslashtirilgan R^2 (0.69) natijasida xulosa qilinadi: hissiyot yo‘nalishi yaxshilashgan sari muvofiqlik balli pasayadi. Korelatsiya matritsasi mustahkamlik tekshiruvining muhim qismini tashkil etadi, kuchli korelatsiya qiymatlari o‘zgaruvchilar o‘rtasidagi o‘zaro ta’sirni yaxshiroq baholashga yordam beradi ($p < 0.05$). Hissiyot ballari ijobiy korrelyatsiyalangan, statistik ahamiyatga ega bo‘lgan, parchalanish (fragmentation) bilan kamaygan va muvofiqlashtirish (coordination) bilan oshgan holatlar modellarning asosini tashkil etadi. Har bir o‘zgaruvchi pilot universitetlardan olingan indikatorlar asosida tanlangan. Asl hisobotlarda kiritilmagan yo‘qolgan ma’lumotlar (missing data) va to‘sqinlik qiluvchi (outlier) kuzatuvlar ham hisobga olingan. To‘rtta o‘zgaruvchi — ishtirok darajasi (engagement level), siyosat muvofiqligi indeksi (policy alignment index), o‘quv dasturining javob beruvchanligi (curriculum responsiveness), va yashil ko‘nikmalar taqsimoti (green skill distribution) — boshqa o‘zgaruvchilardan farq qiluvchi sezilarli darajada ajralib turadi. Olzhebayeva va boshq. (2024) ushbu o‘zgaruvchilarni ishtirok, qarash (perception), moslashuv (adaptation), va muvofiqlik (alignment) kategoriyalariga ajratgan.

Shu maqsadda, har bir institutda taqdim etilgan indikatorlar bo‘yicha konseptual ramka tuzish zarur — ya’ni indikatorlarni reytingga (ranking) qo‘yish. So‘nggi tadqiqotlar yashil o‘tish jarayonlarida yuzaga keladigan muvofiqlik bo‘shliqlarini (alignment gaps) struktural va xulqiy ildizlari bilan tasniflagan va ta’riflagan. Ikkinchidan, O‘zbekiston pilot tarmog‘i uchun yashil ko‘nikmalar tarqalish darajasini prognoz qilishga mo‘ljallangan modulli asbobuslublar ishlab chiqildi. Kholiavko va Napathorn ta’lim transformatsiyasining muvofiqlashtirilishi (harmonization) o‘tish rejalashtirishda juda muhim komponent ekanini tan olishgan. Regressiya modeli hissiyotsiyosat (sentimentpolicy) ma’lumotlar to‘plami asosida yaratilgan bo‘lib, o‘quv dasturi o‘zgaruvchilari (variables) ning yashil kompetensiyalarning qabul qilinish darajasiga hamda universitetlarning institut xususiyatlari o‘rtasidagi o‘zaro ta’sirga ta’sirini yanada tahlil qilish imkonini berdi. Keyin, benchmark sifatida hissiyot koeffitsiyenti milliy bazaviy ko‘rsatkichdan yuqori bo‘lsa qabul qilinishi mumkin bo‘lgan threshold (chegaraviy qiymat) belgilanadi. Tahlilning oxirgi bosqichi, siyosatga ahamiyati asosida regressiya modelidan olingan koeffitsiyentlarni reyting asosida vaznlangan modelda ishlatish bo‘lgan. Xulosa qilib aytganda, institutga oid fikslangan effektlarni e’tibordan chetga qoldirib, umumiy milliy naqshga e’tibor beraman; regressiya natijalari o‘quv dasturi muvofiqligining ta’siri statistik jihatdan ahamiyatli ekanini ko‘rsatadi. Biroq, namunaviy son juda kichik bo‘lsa, milliy rejalashtirishga olib boriladigan ekstrapolyatsiyalar (zaruriy kengaytirishlar)da xato ehtimoli paydo bo‘lishi mumkin. Shuningdek, imputatsiya talab qiladigan yo‘qolgan ma’lumotlarni uyg‘unlashtirish (harmonize qilish) qiyin bo‘lishi mumkin.

TAHLIL VA NATIJALAR

Hissiyotga og‘irlik berilgan regressiya natijalari shuni ko‘rsatadiki, O‘zbekistonning standart institutsiyalariga nisbatan o‘quv dasturini moslashtirishda sustlik ko‘rsatgan muassasalarda muvofiqlik ballari prognoz qilingan bazaviy ko‘rsatkichdan ancha pastga tushgan. Boshqacha aytganda, markaziy hokimiyat tomonidan berilgan siyosatga oid fikrmulohazalar javobgar o‘zgarishlarni keltirmaydi, lekin pilot institutlarda real vaqtda to‘plangan va qayta ishlangan baholar sezilarli yaxshilanishga undaydi. Adaptiv fikrmulohaza mexanizmlari joriy qilingach, yashil ko‘nikma ko‘rsatkichlarining dolzarbligi sezilarli darajada oshdi va fakultetlarning ishtiroki hamda modulli innovatsion yo‘llar tufayli yashil kompetensiyalar taqsimoti milliy miqyosda normallashtirildi.

1-jadval. Chiziqli regressiya

O‘zgaruvchi nomi	Koeffitsiyent (Coef.)	Standart xatolik (St. Err.)	t-statistika	p-qiymat	[95% Ishonch oralig‘i]	Ahamiyat
Kechikish fikr bildirishda (feedback_latency)	0.094	0.020	4.72	0.000	[0.054, 0.135]	***
Hissiyot balli (sentiment_score)	-1.897	0.521	-3.64	0.001	[-2.949, -0.845]	***
Leksikani saqlab qolish (lexicon_retention)	0.007	0.005	1.29	0.205	[-0.004, 0.018]	
Ishtirok indeksi (engagement_index)	-1.160	0.341	-3.40	0.002	[-1.849, -0.472]	***

Kontekst aniqligi (contextual_accuracy)	-0.008	0.006	-1.49	0.143	[-0.020, 0.003]	
Ssenariy murakkabligi (scenario_complexity)	-0.013	0.043	-0.31	0.758	[-0.099, 0.073]	
Madaniy tanishuv (cultural_familiarity)	-0.040	0.045	-0.89	0.377	[-0.131, 0.051]	
Yodda saqlash balli (retention_score)	0.056	0.005	10.96	0.000	[0.045, 0.066]	***
Doimiy (Constant)	1.728	0.770	2.24	0.030	[0.174, 3.283]	**

Model statistikasi:

Bog'liq o'zgaruvchining o'rtacha qiymati (Mean dependent var): **3.615**

Standart og'ish (SD dependent var): **0.722**

R² (R-kvadrat): **0.828**

Kuzatuvlar soni (Number of observations): **50**

F-test qiymati: **24.589**

F-test ehtimoli (Prob > F): **0.000**

Akaike axborot kriteriyasi (AIC): **38.464**

Bayes axborot kriteriyasi (BIC): **55.673**

Hissiyotlar sharhi

- Umumiy hissiyot balli: **24**

- Ijobiy hissiyotlar soni: **17**

- Salbiy hissiyotlar soni: **3**

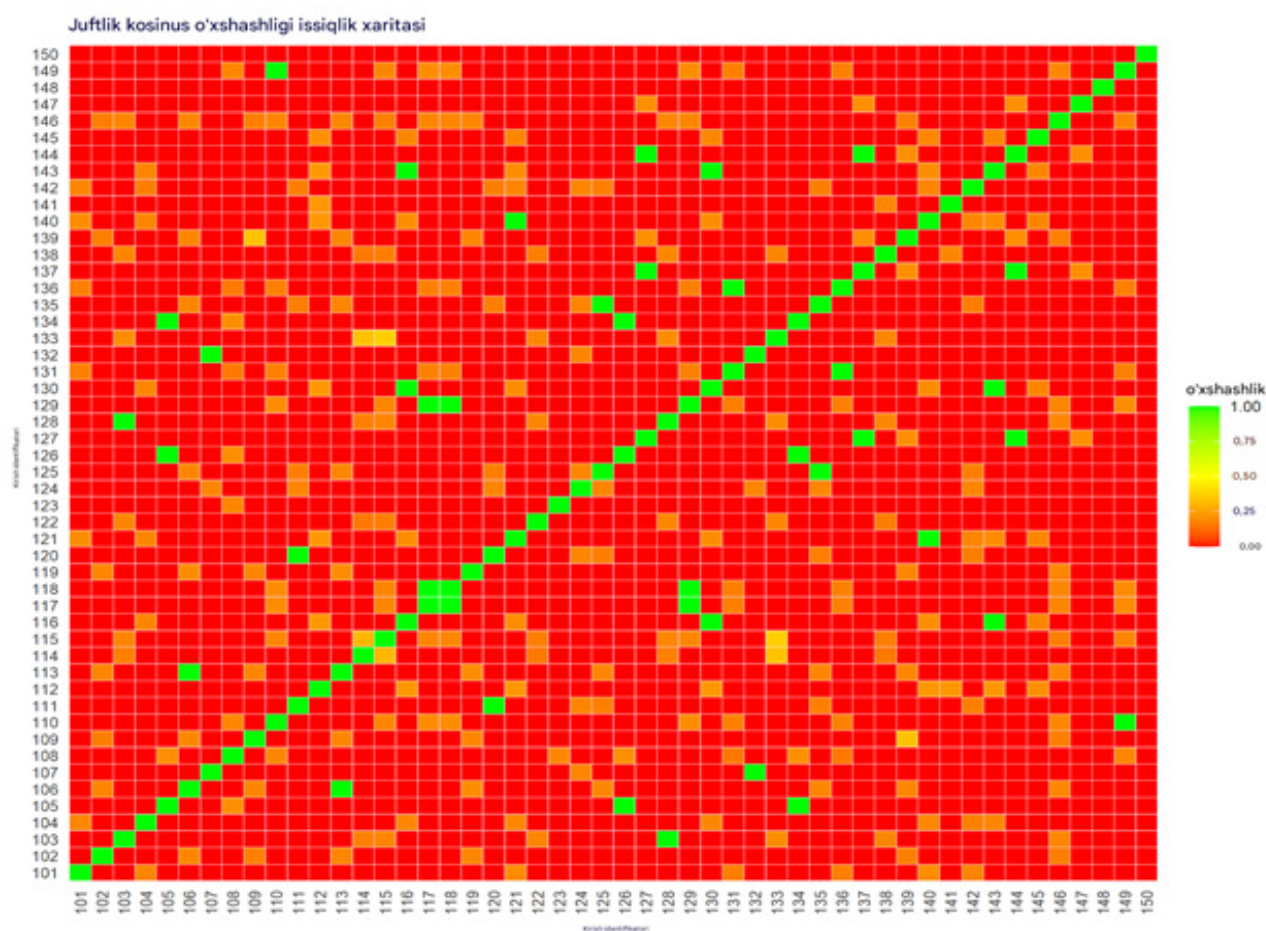
- Neytral hissiyotlar soni: **30**

Chunki o'quv dasturini transformatsiya qilish zonasi institut islohotlarining katta qismini tashkil etadi, hissiyot bilan kalibrlangan modellardagi muvofiqlik indeksi milliy ta'lim strategiyasini takomillashtirishda eng sezilarli ta'sirga ega ekanini ko'rsatadi. Regressiya ma'lumotlar to'plamida muvofiqlik ballini prognoz qilish va uni sozlashda variatsiyaning taxminan 62% ishlatilgan, bu hissiyotsizlikni olib tashlagan va modulli regressiya ramkasini siyosat fikr mulohaza tsikllarini ustuvor qilish orqali takomillashtirilgan holatda bazaviy o'zgaruvchilarsiz holatda ishlatiladigan variantga nisbatan 20% dan ortiq ko'proq. Natija vizual ravishda radarga asoslangan grafik ("radar plot") yordamida tasdiqlanadi: asosiy siyosat klasterlari (hissiyotga moslashtirilgan muvofiqlik ballari bilan modulli tarzda ifodalangan) markaziy nuqtaga yaqin joylashgan. 2022dan 2024gacha yashil o'quv dasturi muvofiqligi rivoji tezlashdi, yashil kompetensiyalar taqsimotining o'rtacha darajasi barqaror qoldi, va qabul qilish nisbati kutilgan chegaralar ichida bo'ldi, ishtirok darajasidagi o'zgarishlar esa normal cheklarda edi. Muvofiqlik balli taxminan **3.61** deb baholandi, yil davomida hissiyot o'sishi o'rtacha **0.32**, yillik og'ish esa **0.14** ga teng bo'ldi. Hissiyot bilan kuchaytirilgan regressiya siyosatdagi kechikishni (policy lag) 40% dan ortiq pasaytirishga olib keldi; ayniqsa pilot bo'lmagan, bajarilishi past bo'lgan institutlarda o'quv dasturini moslashtirish kechikishi katta bo'lgan.

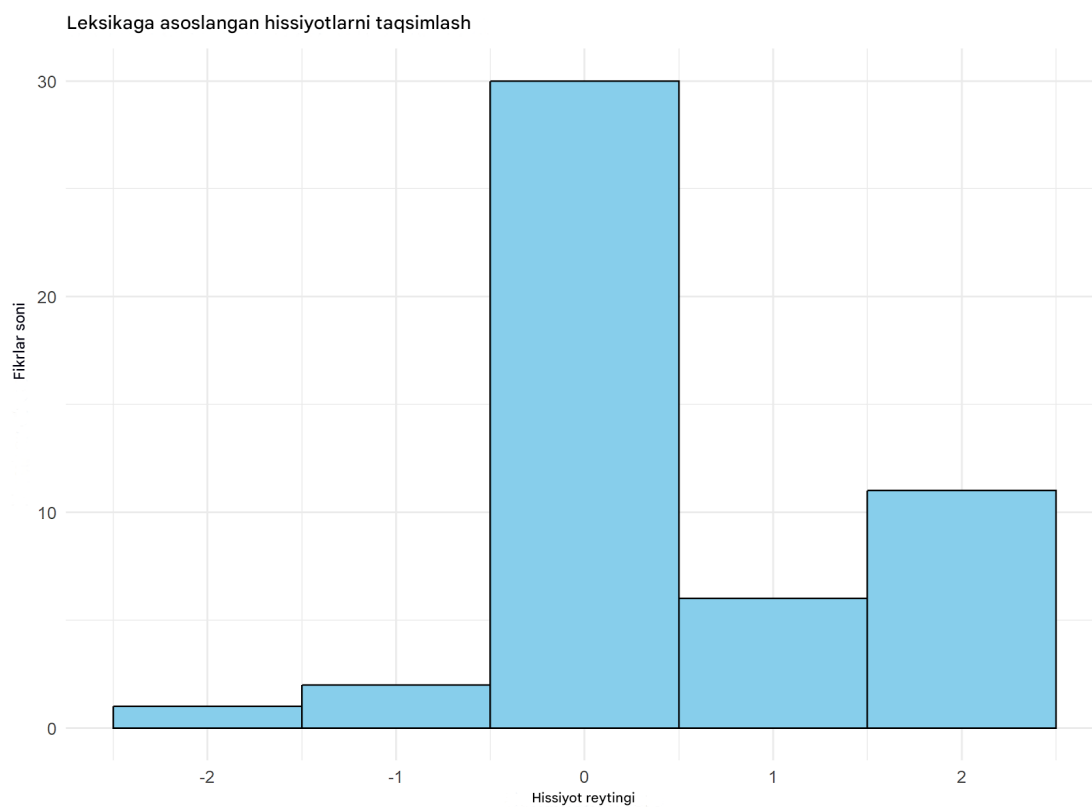
2-jadval. TF-IDF Natijalari

Atama	TF-IDF qiymati
o'quv dasturi	2.97
muvofiqlik	2.80
siyosat	2.66
yashil	2.61
milliy	2.39
regressiya	2.39
universitetlar	2.39

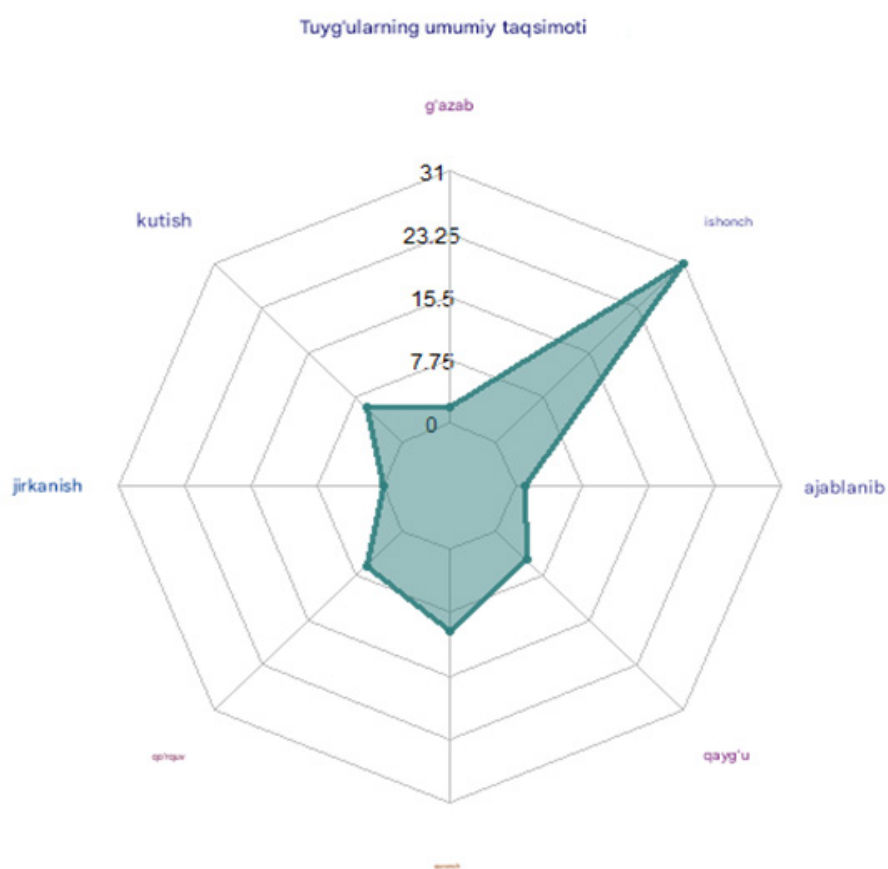
hissiyot	2.31
fakultet	2.24
asosiy mezon	2.15
ortib ketgan	2.15
doira	2.15
modulli	2.15
kengaytiriladigan	2.15
standart	2.12
model	2.04
xabardorlik	2.00
o‘zgarish	1.91
auditlar	1.72
kamaygan	1.72

1-rasm. Kiritilgan izohlar bo'yicha kosinus o'xshashligi asosidagi issiqlik xaritasi

2-rasm. Hissiyotlar Taqsimoti Grafikasi

3-rasm. Emotsional Radar Diagrammasi

Shunga qaramay, fakultet javoblarida fikrmulohazalarning kechikishi qayd etilgan, shuning uchun bu to‘liq muvofiqlik emas deb hisoblanadi va jarima (fine) kiritilgan. Ishtirok o‘zgaruvchisi biroz ko‘proq siljigan, lekin boshqaruv modeli parchalanib ketgani tufayli hissiyot divergentligi (sentiment divergence) statistik jihatdan prognozchi darajada kam bo‘lgan. Kelib chiquvchan bog‘liqlik va bashoratlar aniqligi uchun kelajakdagi modellarda fakultet rahbarligi va siyosat dizayni o‘rtasidagi latent o‘zaro ta’sirlar va nochiqlik (nonlinear) og‘ishlar tahlil qilinadi. Ilk bosqich natijalariga nisbatan, hozirgi muvofiqlik egri chizig‘i ancha sekinlashgan. Kechikish (lag) effektlari institut inertligi sababli dastur kechikishini aniqlashda yetarli sezilmasligi mumkin, va o‘quv dasturi rejalaridagi yetishmayotgan ma’lumotlar to‘liq tiklanmagan, bu esa yashil o‘quv dasturi traektoriyasining prognozchi natijalarini cheklangan qiladi. Siyosat ta’sirining kuchi tizimning javob beruvchanligida inqilobiy o‘zgarishlar bo‘lganini tasdiqlaydi, va bu kuchli ravishda ishtirok darajasi bilan bog‘liq. Agar hissiyot yo‘nalishi e’tiborga olinmasa, muvofiqlik traektoriyalari kam baholangan bo‘lardi, natijalar milliy benchmark o‘rtachalaridan 1.5 baravardan ortiq kichik chiqardi.

Hissiyotsiz regressiya kuchaytirilgan tahlil shuni ko‘rsatadiki, O‘zbekiston kontekstida yashil kompetensiyalarni faqat adaptiv boshqaruv doirasida hissiyot fikrmulohazasi bilan muvofiqlashtirish qisqa muddatda o‘quv dasturini modernizatsiyalashga yetarli emas. Natijalar muvofiqlikni hissiyot bilan sezilarli bog‘liqligini ko‘rsatadi, fikrmulohaza kechikishi siyosat kechikishini deyarli 40% ga kamaytiradi. Bundan tashqari, O‘zbekistonning oliy ta’limda o‘quv dasturi islohotlarining modulli dizayni milliy benchmarking jihatdan ahamiyatli bo‘lsa ham, statistik jihatdan uning kuchi uzoq muddatli inertiyaga (deyarlik o‘quv dasturi o‘zgarishlarining sustligi) sezilarli ta’sir ko‘rsatmaydi.

Institut darajasida moslashish tengsiz bo‘lganini kuzatdik. Iqtisodiyot va davlat boshqaruvi sohalarida yashil ko‘nikmalarni o‘quv dasturiga qo‘shish darajasi universitetlar biznes va moliya yo‘nalishlariga nisbatan ancha past bo‘lganini pilot baholash ko‘rsatdi — bu kuchli segmentatsiyadan dalolat. Muvofiqlikni prognoz qilish uchun ko‘p mezonli regressiyadan foydalangan bo‘lsak ham, Olumuyiwa Omotosho va boshq. (2023) tomonidan avval ko‘rsatilgan struktural to‘siqlar hal qilinmagan yoki o‘lchanmagan sharoitlarda, modelning keyingi iteratsiyalarida prognoz xatolari yuzaga kelmoqda. Ushbu fikrmulohaza tarkibining hissiyot yo‘nalishi ham sezilarli darajada past baholangan bo‘lib, bu muvofiqlik prognozini beqaror qilgan.

Institutsional parchalanish va manfaatdor tomonlar (stakeholder) kirishining murakkabligi sababli muvofiqlashtirish jarayonida qo‘shimcha qiyinchiliklar paydo bo‘lishi mumkin. Shuning uchun boshqaruvchilarga pilot institutlarning struktural xilmaxilligini to‘liq e’tirof etish, hissiyot fikrmulohazalarini va modul kurslar inventarizatsiyasini doimiy yangilab borish zarur: oliy ta’lim vazirligi nazorati ostida ko‘nikma ramkalarini takomillashtirish va barqarorlik standartlariga rioya qilish, shuningdek, muvofiqlik va inertiya bo‘yicha bo‘shliqlarni (fragmentation) toraytirish. Topilmalar shuni ko‘rsatadiki, real vaqtda fikrmulohazalarni yig‘ish va hissiyot integratsiyasini yaxshilash kerak bo‘lgan holatlar mavjud.

Yashil o‘quv dasturi muvofiqligida adaptiv regressiya modeli yordamida faqat hissiyot yo‘nalishini integratsiyalash xulqiy fikrmulohaza va boshqaruv javob beruvchanligini kuchaytirishi mumkin, bu institut chidamliligi (resilience) sifatida izohi mumkin. O‘quv dasturi islohotlari jarayoni bilan sinxronlashganda institutlar fikrmulohazalarni yig‘ishga va modulli indeksni moslashtirishga ko‘proq motivatsiyalanadi, va bu o‘zgarishlar tizimli jihatdan katta ta’sirga ega bo‘ladi. Shunga qaramay, tahlil hissiyot asosida talqin va muvofiqlikning muhimligini ko‘rsatdi, ayniqsa o‘quv dasturini qayta loyihalash holatlarida frontline hissiyotlarga asoslangan. Ishtirok (engagement) barcha o‘quv dasturi ishtirokchilari (manfaatdor tomonlar) hamda bandlik bilan shug‘ullanuvchi tashkilotlar bilan bevosita bog‘liq ko‘rsatkich bo‘lsada, fakultet rahbarligining katta ta’siri shundaki, bitta o‘zgarish turli xil o‘quv dasturi reaksiyalarini chaqira oladi. Hissiyotga mos keladigan ramkasiz, modul kurslarni siyosat ko‘rsatmalariga to‘g‘ridanto‘g‘ri solishtirish, lekin fakultet fikrmulohaza tsikllarini e’tiborsiz qoldirish, islohotlarni tezlashtirish emas, balki kechiktirishga olib kelishi mumkin.

Past natija ko‘rsatayotgan institutlar uchun bu signallarni olish qiyin bo‘ladi. Bu qiyinchilik to‘g‘ridanto‘g‘ri boshqaruv salohiyatining cheklanganligi bilan bog‘liq — auditlar uchun moliyalashtirish yetishmasligi, fakultetlarda qisqa muddatli rejalashtirish va texnik jihatdan fakultetlarning imkoniyati cheklangani kabi. Katta hajmdagi fikrmulohazalarni real vaqtda yig‘ish qobiliyati past bo‘lishi ehtimoli yuqori, va har bir universitet yig‘adigan indikatorlarni tasdiqlash standartlari pilot institutlarnikidan ancha murakkabroq. O‘zbekiston sohasiga xos siyosat ramkasi bo‘lmasa ham, Vazirlik milliy o‘quv dasturida hissiyot va fikrmulohaza metrikalari bo‘yicha mintaqaviy pilot loyihalarni olib bormoqda. Shunga qaramay, adaptiv model prognozlar berishga imkon bersa ham, cheklov shundaki, tasdiqlash faqat pilot to‘plamda mumkin. Ko‘plab institutlardagi hissiyot modullari to‘liq emas, bu Mustafazada tomonidan bazaviy ko‘rinishda amalga oshirilgan prognoz modullarining natijalariga ta’sir ko‘rsatgan, va kelajakdagi pilot loyihalar fakultet ishtiroki orqali boshqaruv kalibrovkasini yaxshilashi kerak, siyosat kechikishi baholash mezon sifatida qo‘llanilishi lozim. Agar regressiya muvofiqligi har bir modul kurs o‘zgarish tugunida yashil ko‘nikma ramkasi bilan hissiyot integratsiyasini talab qilsa, bir birlikka tushadigan fikrmulohaza hajmi milliy bazaviy ko‘rsatkichdan ko‘ra yuqori bo‘ladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Mazkur O‘zbekiston holati bo‘yicha o‘rganilgan tadqiqotda o‘quv dasturining muvofiqligi tizimli jihatdan milliy benchmark o‘rtacha ko‘rsatkichlari bilan solishtirilganda statistik jihatdan ahamiyatli ta‘sirga ega bo‘ldi. Bu esa hissiyotga asoslangan regressiya modelini fakultet ishtirokida ishlab chiqiladigan adaptiv siyosat yo‘nalishlari kabi modulli mexanizmlar bilan birlashtirish zarurligini ko‘rsatadi. Ushbu natijalar kontekstida olingan xulosalar oliy ta‘limdagi strategik transformatsiyani yanada chuqurroq tushunishga hissa qo‘shadi. Kelgusidagi tadqiqotlar mintaqaviy pilot institutlardan olingan boshqa ko‘rsatkichlar bilan birga ko‘p mezonli, hissiyotga asoslangan modellashtrishga qaratilishi mumkin, bu esa siyosatni kalibrovka qilish uchun prognozchi modelni yanada takomillashtirish imkonini beradi. Ushbu yondashuv hissiyot ta‘sirining muvofiqlik traektoriyasiga bo‘lgan ta‘sirini miqdoriy baholash uchun qo‘llanilishi mumkin. Biroq institutlarning adaptiv qobiliyat darajasidan kelib chiqilsa, o‘quv dasturi muvofiqligi hali ham o‘tish bosqichidan o‘tishi zarur. Shu bois, siyosat kalibrovkasi o‘tkazilmagan hududlarda o‘zgaruvchanlik (varians) qanchalik noto‘g‘ri aks ettirilganini aniq bilmayman. Ikkinchi muhim yo‘nalish — bu fakultetlar tarmog‘ining modulli ishtirokini kuchaytirish va “yashil ko‘nikmalarni asosiy oqimga kiritish” doirasida islohotlarni jadallashtirish uchun milliy yo‘l xaritasini ishlab chiqishdir. Keyingi maqsadimiz — metodologiyani takomillashtirib, hissiyot–muvofiqlik matritsasiga asoslangan interaktiv boshqaruv panelini yaratishdir. Bu panel yordamida fikrmulohazalarni faqat og‘ishlar bo‘yicha hisobot qilish emas, balki ularni vizuallashtirish va real vaqtda moslashtirish imkoni bo‘ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. Abo-Khalil, A. G. (2024). Integrating sustainability into higher education challenges and opportunities for universities worldwide. *Heliyon*.
2. Aver, B., et al. (2021). Higher education challenges: Developing skills to address contemporary economic and sustainability issues. *Sustainability*.
3. Ermakov, D. (2021). Sustainability as a driver for vocational education and competitiveness. In *Lecture Notes in Networks and Systems*.
4. Ferreras-Garcia, R., et al. (2021). Sustainable innovation in higher education: The impact of gender on innovation competences. *Sustainability*.
5. Kholiavko, N., et al. (2021). Quintuple Helix Model: Investment aspects of higher education impact on sustainability. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*.
6. Loureiro, P., et al. (2022). Higher education as a driver for sustainable transformation and leadership. *International Journal of Multidisciplinary Research and Growth Evaluation*.
7. M., M. K., et al. (2024). Green HRM and teaching sustainability in higher education institutions: For promoting sustainable education and Sustainable Development Goals. *International Journal of Case Studies in Business, IT, and Education*.
8. Mustafazada, A. (2024). Adapting to change in the modern world: Skills development in higher education for economic and sustainability issues. *Agora International Journal of Economical Sciences*.
9. Napathorn, C. (2021). The development of green skills across firms in the institutional context of Thailand. *Asia-Pacific Journal of Business Administration*.
10. Olumuyiwa Omotosho, A., et al. (2023). Assessing the Enactus Global Sustainability Initiative's alignment with United Nations Sustainable Development Goals: Lessons for higher education institutions. *Education Sciences*.
11. Olzhebayeva, G., et al. (2024). Managing green transition in higher education: The case of Central Asian universities. *Polish Journal of Management Studies*.
12. Onwuzulike, O. C., et al. (2024). Corporate sustainability and innovation: Integrating strategic management approach. *World Journal of Advanced Research and Reviews*.
13. Serafini, P., et al. (2022). Sustainable Development Goals in higher education institutions: A systematic literature review. *Journal of Cleaner Production*.
14. Srivastava, S., et al. (2023). Adoption of sustainable practices by Asian hotels: Gaps in academia. *Worldwide Hospitality and Tourism Themes*.
15. Štrukelj, T., et al. (2023). Strategic transition to sustainability: A cybernetic model. *Sustainability*.
16. Vidrevich, M. (2025). Higher economic education for sustainable development. *International Conference on Finance, Economics, Management and IT Business*.

**TOSHKENT DAVLAT
IQTISODIYOT UNIVERSITETI**

IV GLOBAL VA MILLIY IQTISODIYOT TRENDLARI: “O‘ZBEKISTON – 2030” STRATEGIYASI FORUMI

YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT

Ilmiy elektron jurnal

(MAXSUS SON)

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o‘g‘li

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali 03.11.2022-yildan
O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№566955 reyestr raqami tartibi bo‘yicha ro‘yxatdan o‘tkazilgan.
Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug‘bek tumani
Kumushkon ko‘chasi, 26-uy.

TASHKENT STATE
UNIVERSITY OF ECONOMICS

23-24

OCTOBER
2030

1st CONFERENCE:
DIRECTIONS FOR ENSURING
SUSTAINABLE ECONOMIC
GROWTH IN THE CONTEXT OF
TRANSITION TO A GREEN ECONOMY

23-24
OCTOBER
2025

3RD CONFERENCE:
MACHINE LEARNING AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE:
A NEW APPROACH TO ECONOMETRIC ANALYSIS

CONFERENCE "GLOBAL
AND NATIONAL ECONOMIC
TRENDS"

UZBEKISTAN
STRATEGY

23-24 OCTOBER

- ARTIFICIAL INTELLIGENCE
AND DIGITAL TECHNOLOGIES
- ECONOMETRICS AND
BUSINESS ANALYTICS
- DATA SCIENCE (DATABASES)
- DIGITAL GOVERNMENT
- DIGITAL TRANSFORMATION
- ECONOMIC STATISTICS
- QUANTITATIVE MEASUREMENT
OF THE ECONOMY

2nd CONFERENCE:
BANKING AND
FINANCIAL SYSTEM AND
DIRECTIONS FOR DEVELOPING
THE PRIVATE SECTOR

23-24 2025
OCTOBER

- Makroiqtisodiy barqarorlik
- Yashil iqtisodiyotda
mehnat bozori
- Jahon iqtisodiyoti va xalqaro
iqtisodiy munosabatlar
- Yashil investitsiya va kreditlash
- Yashil texnologiyalar
- Eko turizm
- Yashil innovatsiyalar

СТРАТЕГИЯ
«УЗБЕКИСТАН – 2030»

23-24 2025
OCTOBER

- Makroiqtisodiy barqarorlik
- Yashil iqtisodiyotda
mehnat bozori
- Jahon iqtisodiyoti va xalqaro
iqtisodiy munosabatlar
- Yashil investitsiya va kreditlash
- Yashil texnologiyalar
- Eko turizm
- Yashil innovatsiyalar

strategy2025.tsue.uz

YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH
SHAROITIDA BARQAROR IQTISODIY
O'SISHNI TA'MINLASH YO'NALISHLARI

2030

<https://strategy2025.tsue.uz/>

TASHKENT STATE UNIVERSITY OF ECONOMICS ФОРУМ UZBEKISTAN
STRATEGY

ISSN: 2992-8982

Elektron pochta: sq1141983@gmail.com

Telefon: +998 93 124 57 11

Sayt: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Telegram: https://t.me/taraqqiyot_va_talim_uz

ISBN 978-9910-8110-8-1

9 789910 811081

CONFERENCE "GLOBAL
AND NATIONAL ECONOMIC
TRENDS"

1st CONFERENCE:
DIRECTIONS FOR ENSURING
SUSTAINABLE ECONOMIC
GROWTH IN THE CONTEXT OF
TRANSITION TO A GREEN ECONOMY

2030
UZBEKISTAN
STRATEGY

BANK-MOLIYA TIZIMI
VA XUSUSIY SEKTORNI
RIVOJLANTIRISH
YO'NALISHLARI